

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " —
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Naznanilo in vabilo.

Za danes le o kratkem sledeče: „Slovenec“ bode začel izhajati z dnevom prihoda presvitlega cesarja Franca Jožefa kot dnevnika.

Obširnejše prihodnjiki.

Naročnina se po dragi volji lahko takoj pošilja vse poslano bode vračunjeno. Zlasti prosimo za poravnanje zaostale naročnine.

Vredništvo in založništvo.

Deželni zbor Kranjski.

(Druga seja, 26. junija.)

Ko se je prebral in potrdil zapisnik zadnje seje, naznanil je predsednik grof Thurn, da bode poročilo odseka za cesarsko adresno predložil kot zadnjo točko dnevnega reda in da bode pri tej priliki objavil svoje vzroke. Volili so se toraj najprej raznoteri odseki, in so bili izvoljeni: za finančni odsek: Bleiweis, Detela, Dev, Kersnik, Mošć, Murnik, Poklukar, Vošnjak, Dežman, Mauer, Schrey. Načelnik mu je dr. Mošć, namestnik njegov pa Schrey. Za upravni odsek: Detela, Pakiž, Papež, Poklukar, Samec, Svetec, Lukmann, Schwegel, Zois. Načelnik mu je dr. Poklukar, namestnik pa Schwegel. Za poročilni odsek: Doleneć, Klun, Robič, Šterbenec, Šuklje, Apfaltrern, Gutmannsthal. Načelnik mu je Šuklje, namestnik pa Gutmannsthal. Za peticijski odsek: Lavrenčič, Mohar, Pfeifer, Zarnik, Dežman. Načelnik mu je dr. Zarnik, namestnik pa Dežman. Pri volitvi deželnega odbora so bili izvoljeni: iz velikega posestva Dežman, za nametnika pa Schrey, iz skupine mest in trgov pa trgovinske in obrt-

ne zbornice Murnik, kot namestnik Šuklje, iz kmečkih občin dr. Vošnjak, za nametnika pa dr. Doleneć, iz celega zbora g. Detela z 32 glasovi, kot namestnik pa Robič.

Po končanih volitvah Šuklje poroča o adresi do Njih Veličanstva, omenja vedne zvestobe naroda slovenskega in dobrot, ki jih presvetli cesar delé v obilni meri svojim podložnikom ter priporoča, naj se sprejme adresa. Gosp. deželni glavar predlaga, naj bo daljna obravnava tajna, ker ne gre, da bi se adresa objavila prej, ko se izroči Njih Veličanstvu, in poslušalci se umaknejo z galerij, ravno tako zapisnikar in stenografa. Kot zapisnikarja je g. deželni glavar odločil poslanca Murnika in Kersnika. Adresa se sprejme po nasvetu barona Apfaltrerna brez vsakere razprave celotna (en bloc) ravno tako predlog:

„Visokorodni g. deželni predsednik naj se prosi, da dobi od Njih Veličanstva dovoljenje, da se sme kranjski deželni zbor o priliki navzočnosti Njih Veličanstva meseca julija v Ljubljani presvitlemu cesarju pokloniti in za vso kranjsko deželo izreči neomahljivo udanost in zvestobo do preljubljenega vladarja in najvišje cesarske rodbine.“

Grasselli nasvetuje, naj se skrbi za lično izdelavo adrese, Poklukar predlaga, da naj jo podpišejo vsi poslanci, dr. Vošnjak pa, da naj se adresa v tretjem branji sprejme v seji 11. julija, da bode imela ravno tisti datum, kakor so se Kranjski stanovi pred 600 leti poklonili cesarju Rudolfu, ter mu prisegli vdanost in zvestobo.

Vsi trije predlogi se sprejmó soglasno. Potem se prebere in potrdi zapisnik in se zopet prične javna seja, ter g. deželni glavar razglasi sklep s pristavkom, da se bode adresa

12. julija izročila presvitlemu cesarju, prihodnjo sejo pa da bode gospodom poslancem naznanil pismeno. Sklep seje ob $\frac{3}{4}$ 1. uro popoldne.

Sodnijska obravnava

zarad umora deklice Estere Solymossy.

V ogerskem mestu Nyiregyhaza se je pred nekaterimi dnevi pričela sodnijska obravnava zarad krščanske deklice Ester Solymossy, ki je o veliki noči lanskega leta izginila in o kateri trdijo, da so jo umorili Judje, da bi njeno kri rabili za svoje verske namene. Po celem svetu napravila je ta novica veliko hrupa, in zato je umevno, da vse radovedno pričakuje, kaj bode sodnijska preiskava spravila na dan. Judje in njihovi listi trdovratno tajé, da bi bila Estera umorjena iz verskih namenov in da bi se Judje sploh posluževali krščanske krvi, vendar pa reč dozdej še ni ovržena, pa tudi ne pojasnjena. Šest dni je že trpela preiskava, ko to pišemo, in veliko prič je bilo že zaslišanih, pa iz njih izjav je dozdej le toliko razvidno, da judovske priče skoraj vse zdaj drugače govoré kakor takrat, ko so bile prvič izprašane. Na vprašanje sodnijskega predsednika, od kod to prihaja, so se večidel izgovarjale, da jih je preiskovalni sodnik Bary strahoval in da so od strahu morda drugače pričale kakor sedaj.

Med pričami je tudi mati ranjke Estere, ki je povedala, da so ji judje obetali 1000 gld. in še več, ko bi se Estera povrnila in bi ona potem molčala, da bi ne bilo nobenih sitnost. Ali so ji pa hotli morda kako ptujo deklico poslati v hišo, da bi jo bila za svojo sprejela, tega ne vé. Tudi sestra ranjke Estere je bila

Listek.

Dvoja vlada.

Carevanje Petra Velikega (1689—1725).

(Po Slovjevu in drugih spisal J. Steklasa.)

(Dalje.)

Nadaljevanje severne vojne; razpor Petra z zavezniki; potovanje njegovo na Francosko. Le-ta bolj koristna stran je bila vojna na severo-zapadu, učvršćenje na obalah vzhodnjega morja. L. 1712 in 1713 so Rusi s svojimi zavezniki Saksonci in Danci gonili Švede iz Pomoranskega. L. 1713 odplulo je iz Petrograda v morje početkom maja galerno brodovje rusko, 200 ladij na broju, pod zapovedništvom general-admirala Apraksina; sam ear je zapovedoval enemu od delku brodovja kot kontre-admiral; Helsingfors in glavno mesto Finlandije. Abo so Rusi osvojili (Helsingfors zdaj glavno mesto Finlandije, na finskem zalivu, utemeljen od šved-

skega kralja Gustava Vaze. Prekrasen položaj mesta, udobna luka, morske kopelji; trguje z žitom in serom ter je središče finske obrazovanosti z vseučiliščem; brani ga silna trdnjava Sveaborg (severni Gibraltar) sezidana na sedem otocih; prebivalcev ima 35.000) in abovsko knjižnico prenesli v Petrograd. (Abo poprejšnje glavno mesto Finske v botniškem zalivu. Požar l. 1827 je pokončal množino prekrasnih poslopij, med drugimi prekrasno cerkev, posvečeno na čast finskemu apostolju Geriku in vseučilišče vtemeljeno po Kristini. Ima tvornice platna za jedra in duhan. V Abo postoji že nekoliko let dobrotvoren zavod, stanovanja za delavce, ki se dajejo siromašnem ljudem po naj nižji ceni. Prebivalcev ima 15.000). Švedu so se pomikali v vnotrajnost, ali Apraksin in knez Golocin (Mihajla Mihajlovič) sta jih preganjala, premagala pri Tamersforsu ter zavzela skoraj vso Finlandijo. L. 1714 je razbil Peter 25. julija švedsko brodovje pri Gangudi ter osvojil otok Aland; Švedu so se silno preplašili, vsa vojska, kolikor

jo je bilo mogoče zbrati, pohiti branit Stockholm, ki je od Alanda oddaljen samo 15 milj, ali z zavzetjem Nejlota je bilo dokazano osvojevanje v Finlandiji.

Peter se je vedno bolj in bolj učvrščeval na iztočnej obali baltiškega morja ter se začel groziti sami Švediji, a Karol je obestno tratil čas v Turski ter se trudil, da zopet nagovori sultana na vojsko proti caru. Konečno pa se pojavi Karol l. 1714, prepotovavši Ogersko in Nemčijo, Stralzundu, obleženem po zaveznikih, katerih broj se je povečal še za dva, namreč s Prusijo in Hanoverom. Ali njegova prisotnost ni mogla rešiti mesta leta 1715; sledečega l. 1716 pa so izgubili Švedu svoj poslednji posed na nemškem zemljišču — Vismar.

Pri predaji tega mesta pa so se sprli zavezniki zaradi Meklenburga. Početkom l. 1716 je omožil ear drugo svojo bratranko Katarino Ivanovo za vojvodo Meklenburškega, Karola Leopolda; pri tej zgodi je obljubil Peter, da se bode trudil z vsemi silami pridobiti za voj-

izprašana, ki je pa večim pričam, s katerimi je bila skupaj izpraševana, rekla, da ni res, kar one trdijo. Izmed dozdej zaslišanih prič je naj bolj zanimivo, kar je povedal sodnijski pisar Peczely, ki je v Nyiregyhazo spremljal sina judovskega mesarja Scharfa, katerega dolžé, da je Estero umoril. Ko je s fantičem prišel v Nagyfalú, mu je rekel: Glej, ljubo dete, ti veš vse, zakaj pa nečeš povedati? Tvojega očeta zadeva krivica, ako ti obstojiš, bodeš rešil svojega očeta. Na to deček odgovori: Saj bi povedal, pa si ne upam, ker bi me judje ubili, ali pa bi me moj oče obesil. Ko je Peczely fantu odgovoril, da ga bo sodnija varovala, je rekel: Saj bom tudi vse povedal. Na to je popisal, kakšna je Estera bila, in kako je bila oblečena. Peczely je vse zapisal in hranil pod svojem zglatjem, ob enem pa sodniku pismeno sporočil, da je fantič važne reči razodel, in kaj naj z njim storé? Na to je šel s fantom spat, in ko je sodnik prišel, izročil mu je zapisane reči. Na vprašanje državnega pravdnika, kaj mu je fant razodel, povedal je Peczely, da mu je deček pravil, da je njegov oče Estero poklical v sobo, da je luč z mize prenesla na omaro. Na to je prišel velik, rujavkast berač, in je Estero peljal seboj v judovski tempel. Tam jo je zgrabil, vrgel na tla, mesarja iz Teglasa in Tarczala sta jo držala za nogi in prsa, oče njegov pa ji je prerezal vrat.

Zatoženi Scharf je pričel predržno očital, da je fanta naučil, kako naj govori, pa sodnik ga je zavrnil, da naj take napade opusti. — Ker je bilo že pozno zvečer, je bila obravnava 25. t. m. sklenjena ter nadaljevanje odloženo za prihodnji dan. Trajala je že šest dni. Že iz teh kratkih opazk je razvidno, kako važna je ta preiskava in da celi svet rado vedno pričakuje njenega izida. Zato bomo tudi mi o njeni nadaljavi še poročali, da bodo naši bralci vsaj nekoliko vedeli, kako se ta tolikanj važna sodnijska obravnava vrši.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. junija.

Avstrijske dežele.

Deželni glavar v *dalmatinskem* deželnem zboru je Jurij conte Vojnovič de

Uzicki, namestnik mu je Mihael Kopović, predsednik okrožne sodnije.

Poslanec *Tonner*, končaje svojo pot v volilnem okraju, je odložil svoj mandat in to naznanil predsedniku državnega zbora, a Smolka mu je odgovoril, da ga misli videti zopet na Dunaji meseca oktobra.

Demonstracije zoper dr. Maasna.

— Izmed 74 rednih profesorjev na Dunajski univerzi jih je 63 poslalo adresu do dr. Maasna v znani zadevi zaradi njegovih izjav v dolnjeavstrijskem deželnem zboru za napravo česke šole na Dunaji. V tem pismu pravijo: S tem mi priznamo, da nismo Vaših misli v političnih in narodnih stvareh, izraženih v omenjenem govoru (Demgemäss erklären wir hiemit, dass wir die von Euer Magnificenz in der bezeichneten Rede ausgesprochenen politischen und nationalen Meinungen nicht theilen). Profesorji dunajske univerze tedaj niso za mir in spravo med narodi, oni niso za sedanjó vlado, ki se resno za to prizadeva in je vže lepe reči v tem dosegla, marveč dunajski profesorji spadajo k fakijski opoziciji, in so za nemir med narodi, za hujskanje med strankami, in kam pridemo — ako posledice iz tega izpeljujemo. Rektor Maasen jim je na to med drugim odgovoril: Te misli sem imel, ko sem prvokrat l. 1851 prišel v Avstrijo in kjer sem najdel l. 1855 svojo drugo domovino. L. 1867 sem toisto o priliki javno povedal, in odsihmal večkrat potrdil. — Kaj, jaz bi rekel črno je, kar je belo; jaz bi grajal vladino napravo, ki je v mojih očeh postavna . . . Tako govori mož, ki je za svoje prepričanje veliko žrtvoval, mož, kateri je milost dosegel, da je spregledal protestanske zmote in prestopil v katoliško cerkev, in temu dunajski lahkoživec očitajo, da je plašč po vetru zasukal, ali kakor v svoji jezičnosti pravijo, da je probkovina, ki zmerom po vrhu plava. —

A teh komedij s tem še ni konec. Društva dunajskih vseučilišnikov so poslala dekanom treh svetnih fakultet (hogoslovska fakulteta se pisma do Maasna ni vdeleževala) adresu, v kateri se zahvalijo profesorjem za njih pismo do dr. Maasna, in zatrdé, da hočejo nemški značaj dunajske univerze nepokvarjen ohraniti. Podpisanih je 19 društev od A. (Albija) do T. (Thuringija). No, kratek posnetek tega je: Prvak dunajske univerze je zagovarjal pravično ravnanje vlade, dijaki (tedaj vendar nekako podložni), so rogovilili zoper to (tedaj zoper vlado); profesorji so rekli, da niso z rektorjem enih misli (tedaj so zoper vlado in za dijaké, akoravno jih svare pred rogoviljenjem). Dijaki se zahvalijo profesorjem, pa obetajo da bodo še rogovilili (pst! hočejo le nemški značaj dunajske univerze ohraniti). Tako stari dajejo

mladini potuho, in vlada gleda in opazuje vse to.

Ozir na deželne zборе. V solnograškem deželnem zboru je bila 22. t. m. debata o samostanskih šolah, oziroma o nagradi, katero dobivajo samostanske šole, tukaj je dr. Rudolf Spangler, ki je tudi ud deželnemu šolskemu svetu, naravnost rekel, da liberalci ne more nikdar podpirati samostanskih šol. Nadškof dr. Albert Eder je rekel, da mora tako izjavo obžalovati iz stališča pedagogičnega, ker samostanske šole dobro napredujejo. Poslanec Czeh je rekel na to, da je okrajni šolski nadzornik, dasiravno ni klerikalec, rekel, da je samostanska šola šolskih sester prva v okraju. Poročevalec Schwer je rekel, da v 11 šolah podučuje 29 sestra 1504 otrok. Ko bi ne bilo privatnih šol, bi bilo zato treba 17.520 gld., sedaj se pa potrosi le 4.970 gld. S tem se tedaj dokaže, da so samostanske šole tudi iz tega ozira deželi na korist.

Minister poljedelstva grof Falkenhajn je prišel 5. junija preko Turina iz Južno-Francoskega v Trident. Predstavile so se mu c. k. oblasti in udje deželnega kulturnega sveta in komisije za vravnavo Adiče, ogledal je potem dolino ob reki Fersine, obiskal je poznejše knezoškofa. Ob treh popoldne se je odpeljal v Pergine.

Vnanje države.

iz Berolina, 25. junija. Poslaniška zbornica je cerkveno predlogo pri imennem glasovanju z 224 zoper 107 glasov konečno sprejela. Kaj pa sedaj!?

Cerkvena politična predloga je bila v pruskem deželnem zboru sprejeta tudi v drugem branji brez posebnih debat, ker središče in konservativci so ostali pri svojem sklepu, predlogo sprejeti, kakor jo je sklenila komisija, a zavrniti vse nasvete, katere bi stavili nasprotniki.

Knez *Črnogorski* je sedaj v Parizu, on pravi, da je prišel v Pariz, da se oddahne. On izreka, da so nemiri v Albaniji končani, in zagotavlja, da med balkanskimi državami nje pismene zveze, marveč samo naravna. Knez Nikolaj je rekel dalje, da so razmere med Srbijo in Črnogoro izvrstne.

Francosko ima baje doma preveč opravi, zato se noče spuščati v vnanje vojske. Preko Londona se iz Shangaja telegrafuje, da so razprtije med Francosko in Kitajsko poravnane? Li-Hung-Chang, ki je obravnaval s Tricou, pojde v Peking. Tudi zastran Madagaskar se umikuje, tako piše namreč na pol vradni „National“. Nam nikakor ne pride na misel, osvojiti si otok Madagaskar, ki obsega 7000 kvadrat mirjametrov, in ki je trikrat večji kakor Francosko, čemu naj bodo obraščena močvirja ob bregovih in med gorami v sredi,

vodo Vismar in Varnemünde ter pomagati proti vanjskim njegovim sovražnikom in tudi proti lastnemu njegovemu dvorjanstvu meklenburškemu, s katerim se je on sprl; vojvoda pa je zato dovolil ruskim trgovcem živiti in trgovati po vseh njegovih zemljah, zidati pravoslavne cerkve, dopuščati prelaz ruskih čet skoz svojo državo ter celo postaviti za nje magazine na račun ruskega cara. Meklenburško dvorjanstvo je uvidelo za-se iz te zveze strašno bēdo ter začelo delati z vsemi silami proti caru, preganjati rusko vojsko iz Meklenburga, pripravljati Petru prepir z njegovimi zavezniki, plašeč poslednje z njegovimi vlastoljubnimi osnovami in nameró, da se hoče učvrstiti v Nemčiji.

Meklenburško dvorjanstvo je moglo vspešno poslovati, kajti eden izmed članov, Bernstorff je bil minister v Hanoveru ter vžival popolno poverenje izbornega kneza Jurija, kralja angleškega; dva druga meklenburčca sta bila v danski službi ter imela velik vpliv na kralja. Vsled tega zavezniki niso pustili ruske vojske v Vismar. Sumljivost, katero je pokazal danski

kralj za prebivanja Petrovega z vojsko na Danskem, odkoder je hotel udariti na švedske obale, je cara še bolj razdražila proti zaveznikom, posebno proti hanoveranskemu izborniku, kralju angleškemu. Koncem leta je poslal poslanca v Holandijo, kjer je Holsteinski minister, v službi švedskega kralja, Gere delal mnogo za svoj plan: pomiriti namreč Rusijo s Švedijo ter potem z zedinjenimi silami odstraniti z angleškega prestolja Jurja I. izbornika hanoveranskega in na njegovo mesto postaviti pretendenta Jakoba III. Stuarta; ali ta osnova je bila izdana. Videč, da od poprejšnjih zaveznikov ne more pričakovati nobene pomoči, pošlje Peter spomladi l. 1717 poslanca na Francosko, da sklene tesno zvezo z vojvodo Orleanskim, upraviteljem države mesto malodobnega Ludevita XV.; Peter je hotel pri tej priliki poročiti svojo hčer Elizabeto z maloletnim kraljem ter se podal tudi sam na Francosko.

V Parizu so pripravili za cara stanovanje v Luvru, ali on se je zahvalil za tako krasno stanovanje nego se vmestil v priprosti hiši.

Francози sovremeniki opisujejo Petra I. tako-le: „On je bil visokega vzrasta, jake postave, precej suh, zagorel, oči je imel velike in žive, pogled prodrljiv, včas divji, posebno če se je pokazala zvižavica na licu, hod mu je bil pravičen in nagel; nobena svetska pristojnost ga ni zaustavljala v njegovi delavnosti; vid veličja in smelosti je pokazival gosudarja, ki se je čutil povsod sam svojega gospodarja. Sprehajaje se po ulicah je rad zahajal v delavnice k obrtnikom, vse pregledaval in pokazival mnogo znanja. Lepe stvari, ki so bile pa samo za udobnost, ga niso zanimale; ali vse, kar je bilo koristno, kar se je ticalo monarstva, trgovine, umetnosti potrebnih, za vse to je bil ljubopiten, vse to je hotel znati ter je pri vsem pokazival svojo bistroumnost in željo za znanjem. Sredi mesta, polnega bleska in razkošja se je Peter odlikoval s priprosto svojo obleko, širok pojas, na katerem je visela sablja, okroglo in kratko vlasuljo brez pudra, robačo brez zapestnic.

(Konec prih.)

obnebe tam rodi vsake sorte bolezni. Nikdar se nismo poganjali za ta otok, tudi ob času naše največje moči. Zadosti je bilo nam, da smo imeli pokroviteljstvo nad nekaterimi rodovi in nekaj naselbin ob bregovih. Pozneje smo izgubili te naselbine. Sedaj si pa prizadevamo, da bi vsaj nekaj te zgubljene veljave nazaj dobili.

Pravda zoper rogovileže v *Parizu*. — Meseca marecja so bili v Parizu poulični izgredi, drupal je pri pekih v hiše lomastila, kruh jemala in — proč metala. Vstajniki so skušali tudi podkuriti vojsko. Vendar vlada je bila na vse pripravljena, kolovodji so bili priprti in 22. junija sojeni. Obsojeni so bili: Louise Michel, ženska, ki je prva pri vsakem javnem postanku in je bila tudi v Kaledoniji v Avstraliji z drugimi v pregnanstvu, na 6 let; Pouget na 8 let in oba 10 let pod policijskim nadzorstvom in Moreau na 10 let in 100 frankov. — Zaprtima zločincema so ljudje kričali, izvolili vaju bomo za poslanca in potem vaju bodo mogli izpustiti; 4 zatoženi so bili oproščeni. — Ti so tedaj v imenu postave obsojeni, a drugi v imenu jednake postave sede na sodnijskih stolih in sodijo te, kateri jim pota pripravljajo.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 26. junija. Ne morem si kaj, da ne bi cenjenim čitateljem „Slovenčevim“ poročal o veselem izidu volitev kmečkih občin v deželni naš zbor. V saboto 23. t. m. izvoljeni so bili vsi od pomnoženega odbora volilnega nasvetovani kandidatje in sicer jednoglasno; le v goriški okolici je dobil prejšnji poslanec gosp. Faganelj nekaj čez 20 glasov. Dasi je stranka vlaška na vse strani razpošiljala vse polno svojih agitatorjev — akopram se je od visoke strani gojil razpor med narodnjaki, vendar se je izvršila volitev 23. t. m. slavno in sijajno. Zato pa kličem: Slava vrlim volilem našim!

Kakor vidite, prekosili smo vas Kranjce, kar se tiče discipline. — Le v sežanskem okraju je izvoljen g. župan sežanski Rajmund Mahorčič, da si je bil odbor želel spoštovanega g. župnika M. Sila. Sijajnemu izidu imamo se v prvi vrsti zahvaliti rodoljubni duhovščini naši — tedaj Bog jo živi!

Osupnil pa nas je izid volitev v tužni Istri; kajti izvoljeni so le štirje narodni poslanci; dasi se je pričakovalo, da si priboré združeni Slovenci in Hrvatje vsaj osem sedežev v deželni hiši v Poreču. Na otoku Krku, kjer je le par sto Italijanov, izvoljena sta njihova kandidata, česar ni nikdo verjeti hotel. Tužna, trikrat tužna Istra! Kedaj bodeš jenjala hlapčevati in kedaj se boš naveličala klanjati se priseljenim „karnjelom“, kateri ti niti ne privoščijo šol, v katerih bi se izobražali zaostali, zaničevani sinovi tvoji. Vlada pa, katera vidi leta za leti nepatrijotične, jako sumne demonstracije primorskih Italijanov, naj bi vendar vže nehala z vsemi svojimi močmi podpirati živelj italijanski, da ne bode prepozno.

Domače novice.

(K bivanju Njih Veličanstva na Kranjskem); nekaj prenarajen red.

V sredo, 11. julija popoldne: Prihod na deželni meji v Trbovljah. — Potovanje v Ljubljano ob 3 $\frac{3}{4}$ ure; prihod ob 5. Zvečer ob 8.: Bakljada, serenada.

V četrtek, 12. julija: V Ljubljani. Zjutraj ob 8.: Velika maša. Popoldne ob 10.: Predstavljajo se: deželni poslanci, dvorni dostojanstveniki, duhovščina, vojaški častniki,

oblasti i. dr. Popoldne ob 3.: Najvišji ogledi. Zvečer ob 8.: Predstave in koncert v gledišči, mestna razsvitljava.

V petek, 13. julija: V Ljubljani. Zjutraj ob 7.: Ogledovanje garnizije. Popoldne ob 10.: Splošna zasedanja. Popoldne ob 1.: Najvišji ogledi, ob 4. slavnostno streljanje; ljudska veselica.

V saboto, 14. julija: V Ljubljani. Zjutraj ob šestih: Najvišje ogledovanje vojakov. Popoldne ob 10.: Vkladanje temeljnega kamna pri „Rudolfinu“ — popoldne ob 3.: Najvišji ogledi.

V nedeljo, 15. julija: V Ljubljani, Idriji, Postojni in Ljubljani. Zjutraj ob 6.: Vožnja čez Spodnji Logatec v Zgornjo Idrijo, prihod ob 9 $\frac{3}{4}$ ure. Najvišje ogledovanje rudnika. Popoldne ob 11 $\frac{3}{4}$: Čez Logatec v Postojno. Prihod ob 3 $\frac{1}{4}$: Najvišje ogledovanje. Popoldne ob 5 $\frac{1}{2}$: Vožnja nazaj v Ljubljano. Prihod ob 7 $\frac{1}{4}$.

V ponedeljek, 16. julija: Ljubljana — Kamnik — Kranj — Bled. Zjutraj ob 7.: Vožnja v Kamnik. Najvišje ogledovanje. Popoldne ob 11.: Pot čez Cerklje v Kranj. Prihod ob 1 $\frac{1}{4}$: Najvišje ogledovanje. Popoldne ob 1 $\frac{3}{4}$ ure: Čez Radolico — Lesce — Begunje: Najvišje ogledovanje — ob 3 $\frac{1}{2}$ ure v Bled, prihod ob 5.: Zvečer ob 9.: Slovesnost na Jezeru.

V torek 17. julija: V Bledu. Zjutraj ob 5 $\frac{1}{2}$ odhod v Trbiž.

(Gledé 600letnice) škof v zadnjem pastirskem listu zavkazujejo: 1. 11. julija ali pa v nedeljo prej ali pozneje naj bo povsod slovesna sv. maša, kakor o rojstnem dnevu cesarjevem. 2. 11. julija, ko cesar pridejo na Kranjsko, naj se po vseh cerkvah od 1 $\frac{1}{2}$ do 4. ure popoldne zvoni z vsemi zvonovi; tudi imajo zvoniti po vseh krajih, kjer in kadar se cesar mimo peljejo. 3. Duhovni naj cesarja pozdravljajo v talarji in koretljih in s cerkvenimi banderami. 4. Ako se cesar podajo v kako cerkev, se naj cerkev ozališča, luči naj se prižgo in v prezbiteriji pripravi pručica za cesarja, ter naj se dá blagoslov s presv. Rešnjim Telesom. 5. Ako se snidejo razun domačih k pozdravu še drugi duhovni, naj tudi pridejo v talarji in koretlji ali pa v praznični duhovski noši, (talar s pasom in plajškom, v nogovicah in šolnah pa z okroglim klobukom. 6. V petek 13. julija je v Ljubljani in okolici dovoljeno meso jesti. Tudi so škof razposlali pastirski list, ki obravnava 600letnico in naj ga duhovni pastirji vernim s prižnice beró v nedeljo 8. jul.

(O bivanju cesarjevem na Bledu) mu bodo Gorenjski pevci zapeli te-le pesmi; 1. Cesarsko; 2. Sveto noč (Beethoven); 3. Naglo bratje (Sturza); 4. Pozdrav (Nedved); Otok bleški; 6. Domovina (Benjamin Ipavie); 7. Lepa naša domovina; 8. Himna cesarja (Heller); 9. Tam, kjer beli so snežiki (Nedved).

(Cerkev presv. Srca Jezusovega v Ljubljani) bodo mil. knez in škof v nedeljo 1. julija posvetili.

(Duhovne vaje) za ljubljansko škofijo se bodo letos vršile od 27. do 31. avgusta; imel jih bo g. Vilhelm Müngerdorf, visitor usmiljenih sester. Duhovniki, ki se jih hočejo vdeleževati, naj se vsaj do 15. avgusta oglasijo pri dekanijah.

(Zadnje ojestro preskušnjo iz bogoslovskih véd) je napravil č. g. Franc Lampe v Gradcu ter postane te dni doktor bogoslovja. Častitamo!

(Konkurs za službo katehetov na srednjih šolah) so 26. in 27. t. m. delali gospodje J.

Gerčar, kaplan v Kranji, Andrej Karlin, kapl. v Smeledniku, Janez Komljanec, katehet v Kočevji, dr. Josip Marinko, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani in o. Hugolin Satner, začasni katehet v Novem mestu.

(Stari deželni odbor Kranjski) je včeraj poslovanje izročil novo izvoljenemu.

(Zrelotna poskušnja na realki) bila 26. t. m. dovršena. Dva sta jo prestala z odliko, 8 dobro, in dva jo morata iz enega predmeta ponoviti čez dva meseca. — Na gimnaziji se prične v torek 3. julija.

(Občina Jablanica) je izvolila 1. junija v svoji prvi izredni seji obč. odbora za častna občana preblagorodnega gosp. barona Andr. Winklerja in c. kr. okr. glavarja Anton Globočnik-a v Postojni. — Včeraj je njima izročil častni diplomí ondašnji župan, g. Potepan Škrjlov.

(Da se kdo prihodnjo nedeljo ne bode plašil), ali ugibal, kaj je, naznanjamo sledeče: Nek dobrotnik je podaril „v božjo čast presv. Sreč in v povzdigo svečanosti“ 25 gold. za smodnik. Ker zvonov še ni, je odbor sklenil, da se bode s strelom z Grada znamenje dalo o začetku, potem o dokončanju posvečenja cerkve ter začetku sv. maše in konečno o sklepu sv. maše.

(Okrajni predstojnik v Ljubljanskem mestu) je razen imenovanih tudi g. Fr. Schantel, izvoljen kakor drugi na 3 leta.

(Nova organizacija evidence zemljiškega katastra.) Vsled zakona z dne 23. maja t. l. so bili za vojvodino Kranjsko imenovani sledeči zemljemerski vradniki: Mapni arhivar Macák Janez kot evidenčni nadzornik z vradnim sedežem v Ljubljani. Za politične okraje: Ljubljana evidenčni nadgeomter Czerny H.; Novomesto evid. nadgeomter Mendlik Karol; Kočevje evid. nadgeomter Budešinsky Karol; Krško evid. geomter Sykora Josip; Litijo evid. geomter Sacher Gustav; Radovljico evid. geomter Brichta Henrik. Evidenčni geomter Oraže Peter v mapni arhiv v Ljubljani. Za politične okraje: Kamnik evid. geomter Hruška Adolf; Kranj evid. geomter Peršl France; Postojna evid. geomter Ružička Janez; Logatec evid. geomter Zaff; Črnomelj evid. geomter Mach Janez. Imenovani zemljemerji so se na svoja mesta že odpeljali, izvzemši g. Budešinskega, ki pride iz Českega sem, in bodo 28. t. m. pričeli svoje službovanje v posameznih občinah.

 Današnjemu listu je priložena priloga: „Dejanja Habsburžanov v Kranjskej“.

Razne reči.

— Za deželne poslance bila sta v Gorici izvoljena grof Coronini in Mavrovič, v Tolminu pa narodni kandidat Matija Jonko.

— Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji: Č. g. Janez Šafar je dobil faro Grahovsko. — Razpisane so sledeče fare: Krašinja do 15. julija, Fužine (Weissenfels) in Dolenja vas do 20. julija, Gornji Tuhinj do 31. julija, Loški potok do 15. avgusta, Bukovšica, Zaplana in sv. Magdalena do 31. avgusta.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji. Umrj je čast. gosp. o. Rafael Rafalt, namestniški profesor v bogoslovskem učilišču v Celovci. Rojen je bil v Theiseneku 9. novembra 1851, v mašnika posvečen 20. julija 1877 in storil samostanske obljube pri Benediktineh v Šent-Pavlu 24. aprila leta 1878. Umrj je v kopeljah Gleichenberg, kamor je bil šel zdravja iskat. R. I. P.

— Pogorelecem v Rožeku in Št. Lambertu so cesar darovali 1500 gold.

— Njih e. k. veličanstvo cesarica Marija Ana, vdova pokojnega svitelega cesarja Ferdinanda I., je za prenovljenje zvonika farne cerkve sv. Martina na Štajerskem 100 gold. darovati blagovolila.

— Slovestvo. Obseg 12. sošitka nemškega zabavnika „Deutscher Hausschatz“ je sledeči: Ulrich Schwarz, der böse Bürgermeister von Augsburg. Historische Erzählung von Alfons Planer (Fortsetzung u. Schlus). — Schule. Gedicht von Emmy Gieherl. — Ein Goldsucher im fernen Westen. — Korbwaaren und Korbflechter. Von M. von Schwarzenbach. — Auf den Todestag der Dichterin Annette v. Droste-Hülshoff. (24. Mai 1848.) Gedicht von Happe. — Die Warzen. Von Dr. Schilling. — Die allgemeine Ausstellung für Hygiene u. Rettungswesen in Berlin. — Pontius. Novelle von C. v. Nievelt. Aus dem Holländischen übersetzt von L. v. Heemstede. — „Wer ist wie Gott?“ Gedicht von Dr. F. W. Helle. — Ein Blick in die Küche der Völker. Eine culturhistorische Studie von Aloysius Salanus. (Fortsetzung.) — Zwei Baudenkmäler in Ancona. — Der rothe Jan. Erzählung aus Ostfriesland von Karl Lellmann. — Ein Bild aus dem Verkehrsleben des Alterthums. Von W. M. in Mainz. — Seemanns Tod. Gedicht von Julius Schering. — Bauerntheater zu Brixlegg in Tyrol. Federzeichnung von Franz v. Seeburg. — Die Möbel des Mittelalters. — Allerlei.

— Obravnava zarad umora Soly-mossy. 23. junija. Danes je bilo zaslišanih 14 prič, judov iz Tisza-Eszlar, zarad dnevnega reda judov tisto saboto, ko je bila Ester umorjena. Sedaj so govorili vse drugače, kakor takrat, ko so bili zaslišani prvokrat, pravijo pa, da jih je preiskovalni sodnik izpraševal, a ne imel pri sebi perovodje in da jih je silil podpisati, a povedal ni, kar je zapisal. Prič jeden je povedal, da je v saboto popoldne vidil gospodinjno Esterino, ki je vsa spehana iskala Esthere, katero je že dvakrat poslala po barvo. — Obravnava se je končala, ko je preiskovalni sodnik Bary naznanil državnemu pravdniku, da se je na ukaz predsednika peljal v Tisza-Eszlar, da zasliši ženo, ki je baje dala Esterino obleko, da so z njo oblekli mrliča v Dadi, to naznanilo je vse močno razjarilo, državni pravdnik in zagovorniki so protestovali prav odločno zoper predsednika, posebno pa so ugovarjali zoper osebo Barija, ker je njegovo inkorektno postopanje obravnavo dosedanj na dan spravilo in dokazalo. Sodnija sklene, Barija, ki je že odpotoval, nazaj poklicati in to preiskavo vzeti k sedanji obravnavi.

25. junija. Ko se je seja začela, naznanil je predsednik, da namestni župan okraja mu je naznanil, da so prišle priče, ki so imenovalle dve osebi, katere ste dali za mrliča v Dadi Esterino obleko. Vsled tega je on poslal preiskovalnega sodnika v Tisza-Eszlar, da zasliši priče in sumljive osebe, ki so pod policijskim nadzorom. Državni pravdnik zahteva, da naj se obdolženi in tudi priče povabijo pred sodnijo, policijskega varstva tukaj ni treba, da je tudi nepostaven; ta zadeva sliši pred sodnijo.

Vsa obravnava se bo menda dobro izvršila — za jude. — Naj prej je obtožba tekla o tem, da je bila Ester v sinagogi umorjena v noči od sabote na nedeljo. — Ali oglasile so se priče ter dokazovale, da so bile osebe, obdolžene umora, tisto noč, ko se je to zgodilo, drugej kakor v kraji. — Potem se je glasila tožba, da je bila Ester Soly-mossy umorjena v soboto od 11—12 ure. A priče so dokazovale, da so Estero vidile še v saboto popoldne. — Dalje ko teče pravda, bolj je zamotana. Naj boljši zagovornik zatožencem je državni pravdnik sam, on in zagovornik dr. Eötvös sta vložila na višo sodnijo pritožbo zarad ničevosti, ker predsednik ni privolil, da bi bil spraševan preiskovalen sodnik.

— Rohlingova brošura o judih prepovedana. Pri deželni sodniji v Pragi je bila obravnava zarad konfiskacije Rohlingove bro-

šure „Meine Antworten an die Rabbiner“. Konfiscirana je bila ta brošura vsled § 302 kazenskega zakona. Državni pravdnik je rekel, da ta brošura ni pisana le iz vednostnega ozira, marveč napravlja nemir med prebivalstvom. Brošura ni bila samo razprodavana, marveč tudi razdeljena med ljudstvo. — Profesor Rohling je navedel celo vrsto rekov iz francoskih, nemških, latinskih in hebrejskih bukev, in dokazoval resnico svojih trditev. Po kratkem posvetovanji je bila konfiskacija dne 27. maja potrjena in ugovor zavržen. Zagovornik dr. Hrdlička je napovedal pritožbo na deželno sodnijo. (Bode javalne kaj opravil; judje so v Avstriji na vrhu, strahujejo in narejajo javno mnenje. Primeri nemire na Dunaji).

— Darwin prepovedan. Na podlagi poročil, katero so poslale kraljeve deželne šolske oblasti, je razposlalo ministerstvo nauka splošna določila o spremembah pri skrajšanji učnih smotrov, kakor to nanašajo novi učni črti za višje šole. Zadevajo najprej poučevanje v grškem in francoskem jeziku, potem v prirodoznanstvu po gimnazijah in v poslednji stroki tudi po realnih gimnazijah, viših realkah in viših meščanskih šolah. Pri naravopisnem poduku je med drugimi predpisano to-le: Šola nima nalog, da bi seznanovala z novimi hipotezami po Darwinu, in kaj takega ne gre poučevati.

— Pomiloščenje dinamitovcev. Poslednje dni so se zopet oglasili dinamitovci v Montceaux-les-Mines z razstrelivom. To je pospešilo pomiloščenje nekaterim. Tisti, ki so že sedeli jedno leto in so že pol leta v zaporu, bodo izpuščeni. Obsojeni na dve ali tri leta, prosti so ob dnevu in uri njih enoletnega zapora. Milosti niso najdlji: Demeple, Garnica in Devillaro. Prva dva sta obsojena na 2 leti, poslednji pa na 5 let.

— Iz Rima, 25. junija. V gledišči Dervio (okraj Komo) je 24. junija med predstavo začelo goreti. 47 ljudi je mrtvih 10 ranjenih.

— Namesto tunela pod morsko ožino Mesinsko med Sicilijo in Kalabrijo začeli so misliti na most. Nadinženir Giam-bastiani, ki se je vže mnogo s takimi deli ukvarjal, je nasvetoval premestiti to morsko ožino. Po tem načrtu bi bil most čez ožino 5krat odprt, srednje odprtine bi bile po 1000 a skrajne po 500 metrov široke. Stebri bi bili iz granita, in odprtine bi bile prepete z jeklenimi držaji.

— Kar je morje požrlo, ne daje rado od sebe. V San-Francisko se je pred kratkem osnovalo društvo, ki hoče vzdigniti morske zaklade, ki baje tiče v zalivu Vigo. (Vigo mesto v Galiciji na Španjskem z dobrim pristaniščem.) Tukaj je bila 1702 morska bitka med angleško-holandskim in francosko-španjskim brodovjem. Ladij ena je imela za 37,000,000 dolarjev zlata. Večkrat so skušali te zaklade vzdigniti, a dosedaj zamen.

Umrlí so:

24. junija. Ivanka Boltanzer, frizerjeva hči, 2 l., Stari trg št. 28, pljučna slabost. — France Gabršek, 2 leta, Dunajska cesta št. 7, difteritis.

25. junija. Janez Engler, čevljar, 33 let, Petrova cesta št. 44, pljučna tuberkuloza.

26. junija. Jože Novak, pisar, 77 let, Karlovska predmestje št. 9. — Albin Hus, komi, 27 let, Kolezijske ulice št. 8, tuberkuloza. — Stanjko Capuder, učitelj sin, Rimska cesta št. 5, vodena glava. — Bernard Berg, e. k. vpokojeni major, 70 let, otrpljenje mehurja.

Eksekutivne dražbe.

30. junija. 1. e. dzb. pos. Miha Kobe iz Predgrada. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jakob Pavličič iz Brezja, 300 gld. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Martin Staudacher iz Starega trga št. 29, 180 gld. Černomelj. — Relicijacija zemljišča Neže Blut v Bušinivasi, 1590 gld. Metlika. — Relicijacija posestnice Marije Magaj iz Černomlja, 600 gld. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jan. Mihetič iz Gorene št. 11, 655 gld. 50 kr. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Janez Pire iz Ravna, 3442 gld. Krško. — 3. e. dzb. pos. Marija Dolence iz Stanežič. Ljubljana. — 1. e. dzb. pos. Janez Rum iz Dobljača, 635 gld. Černomelj.

Brevirjev

za potujoče duhovnike

imamo zdaj mnogo v zalogi in sicer veče in manjše oblike, z večimi ali manjšimi črkami, kakor je komu bolj primerno.

Zlasti je priporočila vreden:

Torinski brevir

v prav mali obliki (12/8 cm. velikosti in 1 1/2 cm. debelosti) velja glavni del vezan v šagrin-usnji z zlato obrezo (berila de tempore et festis S. pa v sošitkih za prilogo po potrebi) le 7 gld. 20 kr.

Ravno tak v bisam-usnji in atlas-židi jako lično vezan 12 gld.

Le na Francoskem je prodano Torinskega brevirja čez 8000 izstisov, koliko po Laškem, Nemškem, in drugod nam ni znano. Res za dobre oči ne more nič bolj priličnega biti.

Za slabejše oči je boljši (1)

Manz-ov brevir

v enem zvezku in sošitkih, pa tiskan v osmerki. Velja v ovčjem usnji z rudečo obrezo le 6 gld.

Za mnoga naročila se priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Lampijoni.

Izbrana zaloga 25 komadov, s posebno živimi učinki gl. 3-50, 5-8-.

Izbrana zaloga, ki obsega 50 komadov, zelo fine sestave, gld. 6, 9, 15.

Svetilnice z zračnimi pri-kazi (patentirane)

komad po 30, 35, 40 kr.

Zračni baloni najnovejše sestave iz svilnatega papirja po 40 kr., 65 kr., gl. 1-1-20, 1-75, 2-25, 3- za komad.

Velikanski zračni baloni 3 metre visoki in s kotlom gl. 6 do 8.

Umetalni ogenj na vrtu v odbrani zalogi po naročilu za pošiljatev pripravljen v 48 urah gl. 5, 10, 15, 20, 25, 50, 100.

Posamezni komadi **umetalnega ognja** po cenilniku.

Stvari za ozališavo po vsaki ceni.

Posamezni cenilniki se pošiljajo zastonj in franko.

Edvard Witte,

Dunaj, I. Kärntnerstrasse 59.

Telegram: Naslov: Witte, Kärntnerstrasse, Wien. (4)

Habsburški rod.

Spomenica minulih 600 let, od kar je Kranjska pod vladarstvom preslavne Habsburške rodovine.

Knjižica za slovensko mladino. — Velja 10 kr. — Dobiva se posamezna in tudi po več vkup v

(2) **Katoliški bukvarni.**

Prosimo za nagla naročila; ker knjižica bo najbrž kmalo pošla in potem bi naročnikom ne mogli več postreči.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.